ПРИЛОЖЕНИЕ
по чл. 17, ал. 2 от ПМС № 494/2024 г.
към Указания за предоставяне на
допълващо финансиране за изпълнение
на СВОМР от ПОС 2021-2027 г.

ДОПЪЛВАЩО ФИНАНСИРАНЕ

ОТ ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 г. КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР

на Местна инициативна група „Дряново – Трявна – в сърцето на Балкана“

(наименование на Местната инициативна група)

Приложението се попълва към стратегията на МИГ в съответствие с представената стратегия за ВОМР за финансиране от ЕЗФРСР, изведените приоритети и цели за развитие на територията и утвърдените от Ръководителя на Управляващия орган на ПОС 2021-2027 г. Указания за предоставяне на допълващо финансиране за изпълнение на стратегиите по подхода ВОМР с ресурс от ПОС 2021-2027 г.

В стратегията може да се включи или само една или и двете допустими мерки по ПОС 2021-2027 г., една за приоритет „Отпадъци“ и една за приоритет „Биологично разнообразие“ от програмата, съобразно спецификата и нуждите на съответната местна общност, както следва:

1. *Приоритет „Отпадъци“, специфична цел: „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“ – мярка „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“;*
2. *Приоритет „Биологично разнообразие“, специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“ – мярка „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и планови документи в сектор биоразнообразие“..*

Информацията се попълва поотделно за всяка отделна мярка.

1. **Наименование на мярката**: „Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението“

2. **Приоритет по ПОС 2021-2027 г.:** „Отпадъци“

3. **Специфична цел от ПОС 2021-2027 г.:** „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика“

4. **Цел на мярката**: (*представя се обосновка защо мярката е необходима за местната общност, към какви местни специфики/проблеми е насочена, какви са очакваните резултати и ползи за територията, както и ефектът от подкрепата за територията на МИГ*, *какъв е приносът ѝ за постигане на приоритетите/целите на стратегията и съответствието ѝ към одобрен общински/ регионален стратегически / програмен /планов документ. Ако обосновката се съдържа в анализа към стратегията или в самата стратегия, се указва документа, страницата, разделът, точката и т.н.*);

Цел и обхват на мярката

Мярката цели да повиши информираността и да насърчи устойчиви потребителски навици сред жителите на територията на МИГ „Дряново – Трявна – в сърцето на Балкана“. Акцентът е върху популяризирането на кръговата икономика, намаляването на отпадъците и ефективното използване на ресурсите. Дейностите ще включват информационни кампании, образователни събития, работилници и демонстрации, насочени към широк кръг участници.

Обосновка за необходимостта от мярката

Мярката отговаря на конкретните предизвикателства в региона – значителни количества отпадъци, липса на информираност относно устойчивите практики и ограничен достъп до инфраструктура за рециклиране. Много домакинства и малки предприятия не познават методи като компостиране, повторна употреба и разделно събиране. Иновативни решения за оползотворяване на отпадъци остават неизползвани. Необходима е активна образователна работа и изграждане на култура на отговорно потребление. Освен това, мярката ще стимулира сътрудничество между институции, граждански организации и бизнес.

Местни специфики и предизвикателства

Регионът се сблъсква с ниска информираност относно предстоящия модел „плащаш колкото изхвърляш“ и с увеличаване на нерегламентираните сметища. Нивото на рециклиране остава ниско, а достъпът до модерни решения за управление на отпадъци е ограничен, особено в по-малките населени места. Липсват практически насочени обучения и демонстрации, а участието на общността в екологични инициативи е слабо. Налице е и слаба връзка между отделните заинтересовани страни – общинска администрация, учебни заведения, неправителствени организации, бизнес и домакинства, което ограничава потенциала за съвместни усилия в посока устойчиво развитие. Мярката е насочена към конкретни местни проблеми като ниска степен на разделно събиране на отпадъци, липса на инициативи за повторна употреба и споделено потребление, недостатъчна информираност относно екологичните последствия от свръхконсумацията, както и липсата на култура за отговорно поведение към природните ресурси.

Очаквани резултати

Очаква се повишаване на информираността относно устойчивото потребление и принципите на кръговата икономика. Чрез обучения, демонстрации и разяснителни кампании населението ще придобие практически знания за ефективно управление на отпадъците. Ще се насърчи използването на модела „плащаш колкото изхвърляш“ и добри практики за предотвратяване на отпадъци. Ще бъдат създадени мрежи от доброволци и активисти – „екологични посланици“, които ще допринасят за разпространение на устойчиви практики. В резултат се очаква намаляване на отпадъците, повишаване на рециклирането и по-широко участие на общността в екологични дейности.

Принос към регионалната и националната политика

Мярката подкрепя целите на Програмата за развитие на селските райони 2021–2027 г., насочена към преход към кръгова и ресурсно ефективна икономика. Също така подпомага местните стратегии за устойчиво развитие чрез дейности в сферата на екологичното образование, управление на отпадъци и ангажиране на гражданите. Инициативата е съобразена с общинските и регионалните планови документи и ще допринесе за подобряване на градската среда и качеството на живот. Чрез активно включване на училища, институции и бизнес се очаква изграждане на силна екологична култура и ефективно използване на ресурсите.

5. **Целева група или групи**: Населението от населените места/община Дряново и община Трявна на територията на МИГ. (*представя се пояснение как са определени целевите групи, как са идентифицирани местните проблеми и потребности на тези групи, които мярката адресира*)

Определяне на целевите групи

Целевите групи за прилагането на мярката са дефинирани въз основа на задълбочен социално-икономически и териториален анализ на района, обхващан от МИГ „Дряново - Трявна– в сърцето на Балкана“. При тяхното идентифициране са отчетени няколко ключови фактора, които обуславят специфичните потребности и възможности на местната общност:

- **Географски особености:** Територията на МИГ „Дряново-Трявна в сърцето на Балкана“ обхваща две общини: Дряново и Трявна. Площта на територията на МИГ възлиза общо на 503,5 km2. На територията на МИГ са включени 171 населени места, от които 3 града и 168 села (55 села нямат нито един жител).Ниско планинският и хълмист релеф, с голямо разнообразие на теренни форми - същинска планина, речни долини, хълмове, седловини, билни заравненост на региона, създава логистични предизвикателства при достъпа до съвременна инфраструктура за управление на отпадъци. Множеството и отдалечени населени места често остават извън обхвата на централизирани системи за разделно събиране и рециклиране, което налага разработване на подходи, адаптирани към локалната среда.
- **Демографски профил:** Населението включва висока концентрация на възрастни хора, които обикновено проявяват по-ниска инициативност в екологични дейности и изискват по-специфични комуникационни подходи. В същото време активното трудоспособно население има потенциала да бъде въвлечено в устойчиви практики чрез обучения и сътрудничество с бизнеса.
- **Структура на икономическата активност:** Регионът се характеризира с преобладаване на малки и средни предприятия, концентрирани основно в сектори като туризъм, дървообработване и хранително-вкусова промишленост. Макар тези дейности да генерират значителни количества отпадъци, в много случаи липсват знания, ресурси или мотивация за въвеждане на екологични практики.
- **Предходен опит и обратна връзка:** Анализът на предишни екологични инициативи показва ниска активност и слаба ангажираност от страна на населението и местния бизнес, което подчертава нуждата от по-ефективни образователни и комуникационни действия.

Идентифицирани проблеми и потребности

На базата на събраните данни и извършените консултации, бяха очертани следните основни дефицити и нужди на територията:

- **Недостатъчна информираност:** Голяма част от населението не разполага с достъп до целенасочена информация относно устойчивото управление на отпадъците, кръговата икономика и предстоящи регулаторни промени като принципа „плащаш колкото изхвърляш“.
- **Липса на достъп до инфраструктура:** В по-малките и труднодостъпни населени места почти липсват възможности за разделно събиране и рециклиране, което прави устойчивото поведение трудно приложимо.
- **Недостатъчни обучения за бизнеса:** Малките предприятия нямат необходимата подкрепа и експертиза за въвеждане на екологични практики в ежедневната си дейност, което води до генериране на излишни отпадъци и неоползотворени ресурси.
- **Слабо участие на гражданите:** Липсва култура на активно гражданско участие в екологични инициативи, което възпрепятства създаването на устойчиви модели на поведение.

Методи за идентифициране на местните потребности

За да се осигури реална връзка между мярката и нуждите на общността, беше използван многопластов подход за събиране и анализ на данни:

- **Консултации с местните власти:** Проведените срещи с представители на общините Дряново и Трявна откроиха ключови дефицити в информираността на населението и необходимостта от практическа подкрепа в прилагането на екологични политики.
- **Анкетиране и интервюта:** Преки проучвания сред гражданите показаха ниско ниво на познаване на устойчивите практики и нуждата от обучение, насочено към приложими действия в ежедневието.
- **Информационни събития и срещи:** Дискусии с представители на бизнеса, неправителствени организации и домакинства очертаха специфични предизвикателства, като недостиг на инфраструктура и липса на насочени обучителни програми.
- **Анализ на стратегически документи:** Прегледът на местните и регионални планове потвърди необходимостта от целенасочени действия, особено в областта на екологичното образование, повишаването на осведомеността и участието на гражданите.

Как мярката отговаря на идентифицираните потребности

Разработената мярка включва широк спектър от дейности, насочени към постигане на реална промяна в поведението на гражданите и бизнесите:

- **Провеждане на практически обучения и демонстрации:** Обученията ще бъдат съобразени с нуждите на различните целеви групи – от възрастни хора до активни предприемачи, като ще се фокусират върху приложими методи за управление на отпадъците и оползотворяване на ресурсите.
- **Разработване на достъпни информационни материали:** Създаването на ресурси, адаптирани към културния и социалния контекст на региона, ще улесни възприемането на ключовите послания.

- **Целенасочени кампании:** Ще се реализират комуникационни кампании с фокус върху мотивация, повишаване на осведомеността и стимулиране на промяна в нагласите. Те ще бъдат насочени както към широката общественост, така и към конкретни социални и възрастови групи.

6. **Анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ** (*описват се конкретни местни специфики и обстоятелства, които обосновават необходимостта от изпълнение на мярката*)

Необходимост от прилагане на мярката на територията на МИГ „Дряново – Трявна“

Територията на местната инициативна група „Дряново – Трявна– в сърцето на Балкана“ се характеризира с изключително природно и културно богатство, активно развиваща се туристическа индустрия и наличие на малки и средни предприятия, фокусирани върху местното производство и услуги. Тази специфика определя необходимостта от целенасочени действия в посока устойчиво потребление, кръгова икономика и ефективно управление на отпадъците като предпоставка за дългосрочно устойчиво развитие на региона. Биоразградимите отпадъци имат висок дял от общото количество битови отпадъци. Прилагането на система по разделно събиране и компостиране на биоразградими отпадъци към настоящия момент е ограничено.

Ключови фактори, обосноваващи мярката

1. Туристическа индустрия с нарастващ екологичен отпечатък

- Районът на МИГ попада в туристическа зона „Стара планина“ с утвърдена специализация в планинския и културния туризъм, както и с допълнителни акценти върху фестивалния, приключенски, селски и поклоннически туризъм.
- Местна инициативна група „Дряново - Трявна“ разполага с изключително голямо разнообразие на фестивали, събори, празници и честванията, свързани особено силно и с културния календар на всяка една от общините, което е допълнителна предпоставка за сериозното привличане на туристопоток на територията. Повишеното туристическо натоварване води до значително увеличаване на отпадъците, особено през активните сезони, без наличието на достатъчно устойчиви механизми за тяхното управление.
- Туристически оператори и посетители често не разполагат с информация относно екологично съобразни практики, което води до неефективно използване на ресурсите и допълнително замърсяване.

2. Малък и среден бизнес – потенциален, но неактивен участник в устойчивия преход

- В региона функционират множество семейни хотели, ресторанти и занаятчийски или преработвателни предприятия, които в голямата си част не прилагат съвременни практики за управление на отпадъците.
- Прилагането на разделно събиране, компостиране, повторна употреба на материали и други елементи на кръговата икономика би допринесло както за намаляване на екологичния отпечатък, така и за повишаване на конкурентоспособността им.
- Осведомителни кампании и практически обучения биха стимулирали внедряването на устойчиви решения в ежедневната работа на местния бизнес.

3. Население с ограничен достъп до информация и практики за устойчиво поведение

- Социално-демографската структура на региона включва значителен дял възрастно население, за което традиционните битови навици не обхващат съвременни екологични принципи.
- Провеждането на достъпни и разбираеми разяснителни инициативи относно рециклиране, намаляване на отпадъците и устойчиво потребление ще създаде условия за по-отговорно и екосъобразно поведение в домакинствата.

4. Природна среда с висока екологична стойност и уязвимост

- На територията на МИГ се намират защитени територии, природни паркове и зони с висока природозащитна стойност, които са особено чувствителни към замърсяване и неправилно третиране на отпадъци. На територията на МИГ „Дряново-Трявна – в сърцето на Балкана“ попадат изцяло или частично 6 защитени зони от общоевропейската екологична мрежата Натура 2000 по смисъла на Закона за биологичното разнообразие и двете Директиви - Директивата за местообитанията и Директивата за птиците, а защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии са 10 броя.
- Горите заемат приблизително голяма част от територията й. В много от горските и планинските участъци липсва адекватна инфраструктура за управление на отпадъци, което води до натрупване на замърсители и влошаване на състоянието на екосистемите.
- Подобряването на информираността и ангажираността сред посетители и местни жители е от ключово значение за опазването на тези природни ресурси.

Местни специфики, допълнително аргументиращи мярката

- **Туристически центрове в планински и спа райони:** Съществува необходимост от въвеждане на екомаркировки, системи за управление на хранителни отпадъци, редуциране на пластмасата и прилагане на екологични стандарти в хотелския и ресторантьорския сектор.
- **Малко мащабно земеделие и горско стопанство:** Има потенциал за обучение на стопанствата в практики като компостиране, оползотворяване на растителни остатъци и минимизиране на аграрните отпадъци чрез иновативни подходи.

С оглед на изброените предизвикателства и възможности, прилагането на мярката за повишаване на осведомеността относно устойчивото потребление, кръговата икономика и екологичното управление на отпадъците е не само актуално, но и стратегически необходимо. Чрез насочени кампании, обучения и ангажиране на ключовите местни участници – туристическият сектор, бизнесът и гражданите – се създават условия за устойчиво развитие, опазване на природното наследство и подобряване на качеството на живот на територията на МИГ „Дряново – Трявна– в сърцето на Балкана“.

7. **Допустими типове бенефициенти** (*посочват се допустими бенефициенти за изпълнение на мярката и обосновка за избора им; при предвидено партньорство се представя пояснение защо същото е необходимо*)

Допустими бенефициенти: Община Дряново, община Трявна и Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ)

Обосновка за избора на бенефициенти и необходимостта от партньорство между общини и ЮЛНЦ по мярката:

Устойчивото потребление и кръговата икономика представляват основополагащи принципи за постигане на дългосрочен екологичен баланс, ефективно използване на природните ресурси и значително намаляване на генерираните отпадъци. Реалният напредък в тази посока изисква не само нормативни и инфраструктурни мерки, но и съществена промяна в общественото поведение. За да се постигне такава трансформация, ключово значение имат повишаването на информираността и

внедряването на добри практики чрез широкомащабни информационни кампании, практически обучения и активно ангажиране на местните общности.

Роля на общините като основен фактор за местно развитие

Органите на местното самоуправление са в особено благоприятна позиция да играят водеща роля в този процес, поради следните съществени предимства:

- **Разполагат с административен и организационен капацитет** за планиране, координиране и провеждане на информационни кампании, насочени към различни целеви групи – от индивидуални граждани до бизнес структури и институции;
- **Имат пряк и непосредствен достъп** до местното население, ключовите заинтересовани страни, образователни институции, НПО и стопански субекти, което им позволява да адресират конкретни нужди и да прилагат индивидуализиран подход;
- **Изпълняват стратегическа роля в управлението на отпадъците и местното развитие**, като координират процеси, свързани с благоустройството, екологичната устойчивост и въвеждането на политики за устойчива градска и селска среда.

Поради тези фактори, именно местните власти са логичният двигател на прехода към по-устойчиви модели на потребление, производство и поведение в рамките на общността.

Роля на ЮЛНЦ като катализатор за социална промяна

Юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) разполагат със значителен опит в провеждането на кампании, обучения и информационни инициативи. Те са активен участник в обществения живот и често работят в тясно сътрудничество с различни социални и професионални групи.

Преимуществата на ЮЛНЦ включват:

- Гъвкавост и иновативен подход в реализирането на кампании.
- Способност за мобилизиране на доброволци и привличане на експертен капацитет.
- Доверие от страна на местното население, особено в по-малки населени места, където се ползват с висока степен на обществено признание.

Значение на партньорството между общини и ЮЛНЦ

Партньорството между общини и ЮЛНЦ е ключово за постигане на максимална ефективност на дейностите по мярката, като съчетава техните силни страни:

- **Общините** предоставят административен капацитет, достъп до целевите групи и устойчивост на инициативите;
- **ЮЛНЦ** осигуряват експертен потенциал, иновативен подход и ангажираност на местните общности.

Синергията между тези два типа бенефициенти ще позволи:

- **По-широко покритие на кампаниите** – чрез съвместни събития в различни населени места и ангажиране на по-голям брой участници.

- **По-голямо доверие и ефективност** – чрез съчетаване на административния авторитет на общините и активната работа на ЮЛНЦ на терен.
- **По-добра устойчивост на резултатите** – чрез интегриране на добрите практики в дългосрочните стратегии на общините и в мрежите на ЮЛНЦ.

Практическо приложение на партньорството

Препоръчително е партньорствата да се реализират чрез:

- Съвместни работни групи за планиране и изпълнение на кампаниите.
- Споделяне на ресурси и експертиза между двете страни.
- Изграждане на местни мрежи от заинтересовани страни, включително бизнеси, училища и граждански организации.

Изборът на общини и ЮЛНЦ като допустими бенефициенти е стратегически обоснован, тъй като тези два типа организации могат да обединят своя капацитет и експертиза, за да постигнат дълготрайно въздействие върху обществото. Партньорството между тях гарантира по-ефективно провеждане на информационни и разяснителни кампании и успешното внедряване на практики, свързани с устойчивото потребление и кръговата икономика.

Партньорството е задължително, когато бенефициент не е община Дряново или община Трявна. В този случай партньорът трябва да е община, към чието население са насочени дейностите. Партньорът/партньорите трябва да отговарят на изискванията за допустими бенефициенти, описани по-долу. Партньорствата не е необходимо да бъдат регистрирани в съда, но правата и задълженията между страните по кандидатстване и изпълнение на мярката следва да бъдат уредени в споразумение.

Допустимите бенефициенти ЮЛНЦ следва да бъдат вписани в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел или създадени по реда на специален закон, и които като цел на организацията в устава/учредителния акт са разписали такива текстове, от които да е видно, че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда. Практически опит в областта на отпадъците, кръгова икономика, устойчиво развитие е предимство при оценяването.
Допустимите бенефициенти ЮЛНЦ следва да са регистрирани по съответния ред най-малко 12 месеца, предхождащи месеца, в който е подадено проектното предложение и да бъдат със седалище и адрес на управление на територията на МИГ, а когато ЮЛНЦ кандидатства чрез клон, същият следва да е със седалище и адрес на управление на територията на МИГ.

8. **Допустими дейности** (*представя се описание на допустимите дейности, обосновани спрямо спецификата на територията, на целевите групи и на техните потребности и необходими за реализацията на мярката*)

Допустими дейности по Приоритет 2 „Отпадъци“:

- организиране и провеждане на събития (кръгли маси, работни срещи, представяне в медиите, пресконференции, брифинги, представяне на добри практики на място, информационни дни);
- разработване на информационни материали (плакати, брошури, листовки);

- външна реклама (рекламни пана, билбордове и др.);
- ролбанери;
- излъчвания в регионални радиостанции (рекламно-информационни спотове);
- излъчвания в регионални телевизионни канали;
- публикации на официалната интернет страница на бенефициента;
- онлайн публикации в регионални интернет медии и портали;
- публикации в социални медии;
- публикации в регионални печатни медии;
- разработване на онлайн информационни портали, предоставящи практическа информация за системата за управление на битовите отпадъци на ниво населено място/община/регион за управление на отпадъците; за практическите възможности за разделно събиране на отпадъци и за предотвратяване образуването на битови отпадъци, препоръчително с фокус върху биоразградимите отпадъци (в т.ч. хранителни и зелени), за повишаване на общественото самосъзнание за спазване на високите нива на йерархията за управление на битовите отпадъци, и др.
- рекламно-информационни материали (химикалки, тениски, шапки, еко-торбички и други подходящи според целевата група и посланието);

  алтернативни форми на включване на целевите групи в припознаването на темата и посланието – инсталации, пърформанси, изложби, уъркшопи и други.

Описание на допустимите дейности, обосновани спрямо спецификата на територията, на целевите групи и на техните потребности и необходими за реализацията на мярката

1. Организиране и провеждане на събития

Провеждането на събития е ключов елемент за ангажирането на целевите групи и повишаване на осведомеността относно устойчивото потребление и управлението на отпадъците. Предвид спецификата на територията на МИГ „Дряново - Трявна– в сърцето на Балкана“, където населението е разпределено в по-малки населени места с активна местна общност, различни събития ще осигурят директен контакт с гражданите и бизнеса.

- **Кръгли маси и работни срещи** – Ще се организират с цел обмяна на опит, представяне на добри практики и дискутиране на конкретни местни предизвикателства по отношение на кръговата икономика и устойчивото потребление.

- **Информационни дни и демонстрации на добри практики на място** – Ще дадат възможност на местното население да се запознае с реални примери за устойчиви практики.

- **Пресконференции, брифинги и медийни представяния** – Ще осигурят широк обществен отзвук и популяризиране на темата чрез медиите. Ефективно би било провеждането на демонстрационни събития в туристически обекти с цел популяризиране на екологично отговорните практики сред бизнеса в сектора на туризма.

2. Разработване на информационни материали

Информационните материали ще представят ключови послания и практическа информация по достъпен и разбираем начин. Те ще бъдат адаптирани според спецификата на територията – планински район с население, което често разчита на традиционни медии и директна комуникация.

- **Плакати, брошури и листовки** – Предназначени за широк кръг от населението, те ще предоставят практическа информация за управление на отпадъците, разделно събиране и намаляване на битовите отпадъци. В туристическите обекти и заведения могат да се разпространяват брошури с насоки за предотвратяване на хранителните отпадъци и поощряване на практики за компостиране.

3. Външна реклама

Външната реклама е ефективен канал за достигане до по-широка аудитория. Предвид особеностите на района, включително транзитния туристопоток, рекламни пана и билбордове на входовете на населени места и на ключови пътни артерии ще осигурят висока видимост на посланията.

- **Рекламни пана и билбордове** – Ще се използват за популяризиране на основните принципи на кръговата икономика и устойчивото потребление.

Пример: Билбордове на входа на общините или на основни туристически маршрути могат да акцентират върху значението на биоразградимите отпадъци и възможностите за тяхното управление.

4.Ролбанери

Ролбанерите ще бъдат използвани по време на събития, семинари и обучения, осигурявайки визуален акцент върху ключови теми и послания.

- Ще съдържат практически препоръки за управление на битовите отпадъци, с акцент върху разделното събиране и намаляване на хранителните отпадъци.

5.Излъчвания в регионални медии

Регионалните медии са ключов канал за разпространение на информация на територията на МИГ „Дряново - Трявна“, където радио и телевизионните канали играят важна роля в информирането на населението.

- **Рекламно-информационни спотове** в регионални радиостанции и телевизионни канали ще достигнат до широката общественост, особено до по-възрастните жители, които разчитат на традиционните медии.

6. Публикации в интернет и социални медии

Онлайн комуникацията ще бъде насочена към по-младата аудитория и активните граждани. Предвид нарастващата дигитализация в района, този канал е ключов за разпространение на информация.

- **Публикации в социални медии** – Ще се използват за популяризиране на добри практики, насърчаване на участие в събития и информиране за актуални инициативи.

- **Онлайн публикации в регионални новинарски портали** – Ще осигурят разпространение на информацията сред активните местни общности.

7. Разработване на онлайн информационни портали

Създаването на информационен портал ще осигури дългосрочен достъп до информация за жителите на района. Порталът ще включва:

- **Практически насоки за управление на отпадъците;**
- **Информация за местните системи за разделно събиране;**
- **Съвети за предотвратяване на битови отпадъци с фокус върху биоразградимите отпадъци.**

Порталът може да съдържа интерактивна карта на пунктовете за разделно събиране и информационни ресурси за устойчиви практики в домакинствата.

8. Рекламно-информационни материали

Разработването на тематични рекламно-информационни материали ще позволи по-ефективно ангажиране на целевите групи. Материали като еко-торбички, тениски и химикалки могат да се използват като практични средства за разпространение на ключови послания.

- Те ще бъдат насочени към различни възрастови групи, като подчертават значението на устойчивите практики в ежедневието.

9. Алтернативни форми на включване на целевите групи

За да се ангажира населението по иновативен и емоционално въздействащ начин, се предвижда използването на интерактивни и артистични методи.

- **Инсталации, пърформанси, изложби и уъркшопи** ще насърчават гражданското участие и ще създадат трайни впечатления по темата.

Пример: Артистични инсталации, създадени от рециклирани материали, биха могли да се експонират в ключови обществени пространства в Дряново и Трявна.

Предвид спецификата на територията на МИГ „Дряново - Трявна– в сърцето на Балкана“ — планински район с развит туристически сектор и активни местни общности — предложените дейности ще осигурят цялостен подход за повишаване на осведомеността по темите за устойчиво потребление и кръгова икономика. Чрез разнообразие от комуникационни канали и иновативни методи, мярката ще постигне дългосрочно въздействие върху целевите групи и ще допринесе за по-устойчиво управление на ресурсите на територията.

Когато бенефициентите възлагат дейности, свързани с доставки и услуги на трети лица, те са длъжни да провеждат състезателни, прозрачни, недискриминационни и безусловни търгове (по смисъла на параграф 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз), което гарантира, че на ниво изпълнител подпомагането не представлява държавна помощ.

Кампаниите трябва да са насочени към разпространение на информация за правата и задълженията на участващите в управлението на битовите и строителните отпадъци в съответното населено място, община, регион за управление на отпадъците; съществуващи

системи за управлението на отпадъците, планирани бъдещи инвестиции за управлението на отпадъците за постигане на целите към 2030 г.; планиран модел за въвеждане на принципа „плащаш колкото изхвърляш“; практически възможностите за спазване на високите нива на йерархията за управление на битовите отпадъци в съответното населено място; добри практики и поведение за предотвратяване образуването на отпадъците, устойчиво потребление и кръгова икономика и др. за подобряване на управлението на битовите отпадъци, които е подходящо да се приложат в населеното място, община; системи за мониторинг на отпадъците; предотвратяване нерегламентирано изхвърляне на отпадъци и др. подходящи.

Мярката е съобразена с Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г. – стратегическият документ на национално ниво, определящ необходимите мерки и инвестиции в сектора, както и източниците за тяхното финансиране.

Чрез реализирането на тази мярка ще се допринесе за подпомагане на местно и регионално ниво на повишаване на осведомеността на населението за целите за управление на отпадъците (с фокус към битовите и строителните отпадъци), за правата, задълженията, възможностите и добри практики за устойчиво потребление и преход към кръгова икономика.

Необходимо е да се предвиди и подпомагане разпространението на практики за предотвратяване образуването на отпадъци на ниво домакинство, квартал, населено място, община и регион за управление на отпадъците, като се отчитат местните особености, практики и традиции.

Съобразено с целите на кръговата икономика и националните цели, приоритетът по отношение на предотвратяване образуването на отпадъците е върху биоразградимите отпадъци, в т.ч. хранителни и зелени. Информационните и разяснителни кампании следва да са насочени към съобразяване на йерархията за управлението на отпадъците и за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци, ролята на населението, за да се подобри управлението на битовите отпадъци на местно и регионално ниво, намаляване на замърсяването с отпадъци, в т.ч. нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, права и задължения за участниците в процесите по управление на отпадъците и др. Дейностите трябва да съобразяват политиката по управление на отпадъците на национално, регионално и местно ниво и по възможност да съдействат за практическото въвеждане на местно ниво на принципа „плащаш колкото изхвърляш“, съобразено с политиката на община Дряново и община Трявна.

9. **Бюджет на мярката** (*посочват се финансовите параметри – обща стойност на мярката в рамките на съответната стратегия и индикативен размер за потенциални проекти (вкл. максимална стойност*)

Общата стойност на мярката е в размер на 100 000 лева.

Максималният размер на допустимите разходи, който ще бъде предоставен за един проект е 100 000 лева.

Максималният интензитет на помощта е в размер на 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Допустими разходи по мярката:

- разходи за услуги;
- разходи за персонал;
- разходи за материали;

- разходи за провеждане и участие в мероприятия;
- непреки разходи.

Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите прави-ла за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027“.

Недопустими разходи по мярката:

– разходи, свързани с изпълнението на недопустими дейности, вкл. подготовка и извършване на строително-монтажни работи, закупуване на съдове, техника, оборудване, съоръжения и друго движима и недвижима техника и оборудване за управление на отпадъци;
– разходи за одит;
– разходи, извършени в нарушение на правилата за държавни помощи;
– разходи, надхвърлящи нормативно определени максимални размери, както и разходи, надхвърлящи процентните ограничения и/или максималната стойност за тях, които са включени в условията за кандидатстване;
– разходи за закупуване на превозни средства;
– разходи за устройствено планиране, инвестиционно проектиране, консултантски услуги, строителство и ремонт по реда на Закона за устройство на територията;
– глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
– комисиони и загуби от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
– ДДС върху недопустими дейности или възстановим ДДС;
– закупуване на дълготрайни материални активи – втора употреба;
– закупуване на земя и сгради;
– дейности, които се финансират със средства от продуктови такси /лицензионни възнаграждения по реда на Закона за управление на отпадъците
– разходи за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция;
– лихви по дългове, с изключение на свързани с БФП, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
– разходи за финансиране на операции, които операции към момента на избирането им за финансиране от ЕФСУ са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение за финансиране по програмата от страна на бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са направени от бенефициента или не (съгласно чл. 63, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 2021/1060);

– разходи, които вече са финансирани със средства от ЕФСУ или чрез други фондове или инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента;
– разходи за дейности, които са били част от операция, подлежаща на преместване съгласно член 66 от Регламент (ЕС) 2021/1060, или които биха представлявали прехвърляне на производствена дейност в съответствие с член 65, параграф 1, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2021/1060.

10. **Показател за резултат** (*посочва се показател за резултат, чрез който ще се измерва изпълнението на мярката, базова и целева стойност, описва как ще бъде достигната целевата стойност и източниците на информация при отчитането*)

- Лица, които пряко ще бъдат обхванати от резултатите от проекта – брой.

Базова стойност – 0 бр. лица
Целева стойност – 4400 бр. лица.

Обосновка:

1. Целевата стойност и нейното постигане

Поставената цел от **4400 лица**, които ще бъдат обхванати от резултатите от проекта, е амбициозна, но напълно реалистична с оглед на заложените дейности и комуникационни канали. Постигането на тази стойност ще се основава на:

А) Масов обхват чрез събития и директен контакт

- **Организиране на кръгли маси, работни срещи, информационни дни и демонстрации на добри практики** – Тези събития ще привлекат както широката общественост, така и представители на бизнеса, институции и образователни среди.
- При средна посещаемост от **50 – 100 лица на събитие**, провеждането на минимум **10 събития** ще осигури обхват от около 5**00 – 1 000 души**.
- **Интерактивни форми на участие** като уъркшопи, пърформанси и изложби ще допринесат за по-активно въвличане на гражданите, с потенциал да обхванат още **100 – 150 души**.

Б) Широк обществен достъп чрез медийна кампания

- **Рекламно-информационни спотове в регионални радиостанции и телевизионни канали** ще достигнат до значителна част от населението. При среден радиус на покритие на регионалните медии в района, се очаква достигане до минимум **500 – 600 лица**.
- **Публикации в социални медии и онлайн портали** ще позволят разпространението на информация в реално време до активното население, включително младежите и заетите граждани. Очаква се чрез тези канали да бъдат достигнати още **200 – 300 лица**.

В) Разпространение на информационни материали

- Чрез разпространение на **брошури, плакати и листовки** в училища, общински сгради, търговски обекти и други публични пространства се очаква да бъдат информирани допълнително **300 – 400 лица**.

Г) Дългосрочен ефект чрез онлайн информационен портал

- Разработеният портал ще осигури достъп до информация на населението по всяко време. При активно популяризиране на платформата може да се очаква средно по **1000 – 2000 посещения** на портала в рамките на първата година.

Съчетаването на тези подходи гарантира кумулативен ефект, който ще позволи достигане до целевата стойност от **10 000 лица**.

2. Източници на информация при отчитане на показателя

За обективно и достоверно отчитане на резултатите ще бъдат използвани следните източници на информация:

А) Присъствени списъци и отчети от събития

- При провеждане на събития (кръгли маси, семинари, обучения, информационни дни) ще бъдат изготвяни:
  - **Списъци с подписите на присъстващите лица** (за физически събития).
  - **Регистрационни формуляри или анкети** за събития с по-голям обхват или онлайн формати.
- В допълнение ще се изготвят **фото- и видеоотчети**, които да илюстрират присъствието и ангажираността на целевите групи.

Б) Данни от медийни кампании

- При излъчвания по радиа и телевизии ще бъдат представени:
  - **Отчети от медиите** с данни за обхвата на аудиторията (брой зрители/слушатели).
  - Копия на излъчените спотове или репортажи.

В) Статистика от онлайн платформи

- За социалните мрежи и интернет медиите ще се използват:
  - **Аналитични доклади** от платформите (Facebook Insights, Google Analytics и др.) за броя достигнати потребители, харесвания и споделяния.
  - **Брой посещения на информационния портал**, измерени чрез аналитични инструменти.

Г) Данни от разпространение на информационни материали

- При разпространение на брошури, листовки и рекламно-информационни материали ще се подготвят:
  - **Списъци на обекти**, където са доставени материалите (например общини, училища, туристически обекти и т.н.).
  - **Документи за приемане и предаване на рекламно-информационните материали**.

3. Контрол и верификация на резултатите

За да се гарантира достоверността на отчетените резултати, ще се прилагат следните контролни механизми:

- Провеждане на **анкети и обратна връзка** с участниците в събитията за оценка на ефективността на дейностите.
- Осъществяване на **полеви проверки** от екипа на проекта или външни оценители.
- Водене на **дневник на комуникационните дейности**, който да документира хронологията и обхвата на реализираните активности.

Постигането на целевата стойност от **4400 лица** е напълно реалистично чрез комплексния подход, включващ директни събития, масова медийна кампания и дългосрочна онлайн информационна подкрепа. Използването на разнообразни източници на информация ще осигури обективно и прозрачно отчитане на показателя, като по този начин ще бъде гарантирана точността на резултатите.

1. **Наименование на мярката**: „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и планови документи в сектор биоразнообразие“

2. **Приоритет по ПОС 2021-2027 г.:** „Биологично разнообразие“

3. **Специфична цел от ПОС 2021-2027 г.:** „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“

4. **Цел на мярката**: (*представя се обосновка защо мярката е необходима за местната общност, към какви местни специфики/проблеми е насочена, какви са очакваните резултати и ползи за територията, както и ефектът от подкрепата за територията на МИГ*, *какъв е приносът й за постигане на приоритетите/целите на стратегията и съответствието й към одобрен общински/ регионален стратегически / програмен /планов документ. Ако обосновката се съдържа в анализа към стратегията или в самата стратегия, се указва документа, страницата, разделът, точката и т.н.*);

Цел на мярката

Целта на мярката е повишаване на информираността сред местната общност на територията на МИГ „Дряново – Трявна– в сърцето на Балкана“ относно значението на биологичното разнообразие, рисковете пред неговото опазване и начините за устойчиво ползване на природните ресурси. Мярката се основава на дейности и приоритети, заложени в ключови стратегически документи в сектор „Биологично разнообразие“, като:

- Националната стратегия за биологично разнообразие до 2030 г. (проект);
- Националната рамка за приоритетни дейности за мрежата Натура 2000;
- Планове за управление на защитени територии и зони;
- Планове за действие за защитени видове.

Обосновка на необходимостта от мярката

Територията на МИГ „Дряново – Трявна– в сърцето на Балкана“ се отличава с изключително богато биологично разнообразие – защитени видове, уникални екосистеми, природни паркове и местообитания с висока екологична стойност. Въпреки това, природната среда е изложена на редица заплахи, свързани с:

- нерегламентирани човешки дейности (сеч, лов, туризъм извън разрешените зони);
- замърсяване на почвата, въздуха и водите;
- липса на познания и ангажираност от страна на местните жители относно опазването на природните ресурси.

Повишаването на информираността е необходима стъпка към изграждането на екологично отговорно поведение и устойчиви практики сред населението, бизнеса и институциите.

Насоченост към местните специфики и проблеми

Мярката отговаря на конкретни нужди, установени на територията на МИГ „Дряново – Трявна– в сърцето на Балкана“:

- **Ограничена информираност** сред гражданите и стопанските субекти относно ползите от опазването на биоразнообразието;

- **Липса на постоянни образователни и комуникационни инициативи**, насочени към опазване на природата;
- **Реални екологични заплахи**, свързани с човешката дейност – нерегламентирано използване на ресурси, увреждане на местообитания;
- **Необходимост от по-добра координация** между заинтересованите страни – общини, граждански организации, туристически оператори и образователни институции.

Очаквани резултати и ползи

Изпълнението на мярката ще доведе до:

- **Повишаване на осведомеността** сред жителите и представителите на местния бизнес относно значението и ползите от опазването на биологичното разнообразие;
- **Организиране на информационни кампании, обучения и събития** – семинари, екологични уъркшопи, образователни игри, фестивали;
- **Засилване на партньорствата** между институции, НПО и общности за опазване на природата;
- **Въвеждане на добри практики** като залесяване, възстановяване на екосистеми, екотуризъм и устойчиво използване на природните ресурси.

Ефект върху територията на МИГ

- **Намаляване на отрицателното въздействие** от човешката дейност чрез повишена култура на опазване;
- **Активизиране на гражданите и младите хора** в екологични инициативи, включително чрез доброволчество;
- **Придобиване и прилагане на успешни практики** от други региони и страни в областта на биоразнообразието и устойчивото развитие.

Принос към стратегически цели

Мярката пряко допринася за изпълнението на **Специфична цел по Приоритет 3** от Програма „Околна среда“ 2021–2027 г.:

„Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологичната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“.

Допълнително, тя подкрепя реализацията на национални и европейски планови документи, свързани с устойчивото развитие и опазването на природния капитал – ключов ресурс за икономиката и благосъстоянието на региона.

5. **Целева група или групи**: (*представя се пояснение как са определени целевите групи, как са идентифицирани местните проблеми и потребности на тези групи, които мярката адресира*)

- Населението от населените места/общини на територията на МИГ;
- Бизнес сектор.
- Ловци и рибари.
- Събирачи на лечебни и други растения.
- Туристически организации.
- Други целеви групи като медии.

Пояснение за целевите групи и тяхната връзка с мярката

Как са определени целевите групи?

Целевите групи са определени на база следните критерии:

- **Географско покритие** – групите обхващат населението на територията на МИГ (включително общините Дряново и Трявна), като това включва както градски, така и селски райони.
- **Социално-икономически профил** – избрани са ключови икономически сектори и социални групи, които играят важна роля за развитието на местната икономика и социалния живот.
- **Идентифицирани предизвикателства и потенциал** – групи като ловци, рибари, събирачи на лечебни растения и туристически организации са избрани поради специфичните им потребности и възможностите за развитие в съответните сфери.
- **Институционално присъствие** – включени са и институции като общини, медии и граждански организации, които могат да подпомогнат изпълнението на мярката чрез популяризиране, управление или подкрепа на съответните дейности.

Как са идентифицирани местните проблеми и потребности?

Местните проблеми и потребности са идентифицирани чрез няколко метода:

- **Анализ на съществуващи документи** – стратегически планове, общински програми за развитие и секторни анализи, свързани с икономиката и социалните дейности.
- **Анкетни проучвания и интервюта** – провеждане на допитвания до местните жители, бизнеси и организации за установяване на основните предизвикателства.
- **Информационни срещи и обществени обсъждания** – организирани срещи включващи представители на целевите групи, на които са обсъдени конкретни проблеми и предложения за тяхното решение.
- **Сътрудничество с експерти** – участие на местни и външни специалисти за анализ на социално-икономическата ситуация и идентифициране на ключови потребности.

3. Какви са установените проблеми и потребности?

Основните проблеми и потребности, които мярката цели да адресира, включват:

- **Ниска заетост и ограничени възможности за доходи** – особено сред събирачите на растения, ловци и рибари, които разчитат на сезонна заетост.
- **Липса на подкрепа за малкия и среден бизнес** – включително ограничен достъп до финансиране и слаб капацитет за внедряване на иновации.
- **Недостатъчна туристическа инфраструктура и услуги** – ограничаваща развитието на туризма, особено в селските райони.
- **Липса на адекватно обучение и квалификация** – особено за дейности, свързани с екологичен туризъм, събиране на лечебни растения и дивечовъдна дейност.
- **Проблеми в управлението на природните ресурси** – включително запазване на биоразнообразието и устойчиво ползване на горите и водоемите.

4. Как мярката адресира тези потребности?

Мярката предоставя комплексен подход за решаване на установените проблеми чрез:

- **Обучения и информационни дейност**

- **Подпомагане на гражданските организации и медиите** – за популяризиране на мерките и насърчаване на активното гражданско участие в управлението на природните ресурси.
- **Създаване на партньорства** – стимулиране на сътрудничество между местните власти, бизнеса и неправителствени организации за по-ефективно използване на ресурсите и устойчиво развитие.

Този подход гарантира по-широк обхват на въздействие, като осигурява подкрепа както на икономически, така и на социални и екологични дейности.

6. **Анализ за необходимостта от мярката на територията на МИГ** (*описват се конкретни местни специфики и обстоятелства, които обосновават необходимостта от изпълнение на мярката*)

Районът се характеризира с изключително ценни природни ресурси, включително защитени територии, зони от Натура 2000, разнообразие от растителни и животински видове и важни екосистеми. Въпреки това, заплахите за биологичното разнообразие нарастват, а осведомеността на местната общност относно тях е недостатъчна. Повишаването на информираността относно биологичното разнообразие и заплахите за него на територията на МИГ „Дряново – Трявна“ е от съществено значение за опазването на уникалната природа в региона. Мярката отразява приоритетите, заложени в национални и секторни стратегически документи, и се обосновава от конкретните местни характеристики и предизвикателства.

Необходимост от мярката

1. **Богато биологично разнообразие**

   Територията на МИГ „Дряново – Трявна– в сърцето на Балкана“ обхваща части от главната старопланинска верига и Предбалкана, известни със своето изключително природно богатство. Районът се характеризира с разнообразие от дървесни видове, активно билкосъбиране и бране на гъби, което показва силна връзка между местната общност и природните ресурси.

   Съществуващи заплахи за екосистемите

   Основните рискове за биоразнообразието включват деградация и фрагментация на местообитания вследствие на:

- урбанизация и инфраструктурни дейности;
- неконтролиран масов туризъм;
- бракониерство;
- интензивно земеползване без устойчиви практики.

   Тези дейности водят до загуба на видове и нарушаване на ключови екосистемни функции.

3. **Стратегически приоритети**

   Проектът на Национална стратегия за биологично разнообразие до 2030 г. акцентира върху необходимостта от повишаване на обществената осведоменост и активното участие на гражданите в процесите по опазване на природата. В този контекст,

мярката съдейства за постигане на устойчиво управление на природните ресурси чрез образователни и комуникационни дейности.

Местни специфики и обстоятелства

1. **Наличие на защитени територии**

   На територията на МИГ „Дряново-Трявна – в сърцето на Балкана“ попадат изцяло или частично 6 защитени зони от общоевропейската екологична мрежата Натура 2000 по смисъла на Закона за биологичното разнообразие и двете Директиви - Директивата за местообитанията и Директивата за птиците, а защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии са 10 броя. В района се намират редица природни и културни забележителности със защитен статут: „Столища“, „Виканата скала“, „Студен кладенец“, пещерата „Бачо Киро“, Дряновският манастир, поречията на реките Дряновска и Янтра и много други. Тези обекти приютяват редки и застрашени видове, които изискват целенасочени мерки за опазване и устойчиво ползване. Натискът върху природните ресурси нараства поради дейности като сеч, нерегламентиран туризъм, интензивно събиране на билки и диворастящи видове, бракониерство и замърсяване.

2. **Зависимост на икономиката от природните ресурси**

   Туризмът, земеделието и събирането на горски продукти са основни източници на доходи за местното население. Балансът между икономическа дейност и опазване на природната среда е ключов за дългосрочното развитие на региона.

3. **Потребност от формиране на обществено съзнание**

   Ниското ниво на информираност относно екологичните проблеми и значението на биологичното разнообразие затруднява прилагането на устойчиви практики. Чрез целенасочени образователни кампании може да се изградят нагласи и поведение в подкрепа на опазването на природата.

Реализирането на мярката за повишаване на информираността по въпросите на биологичното разнообразие и свързаните с него заплахи е от решаващо значение за съхраняване на природното богатство на територията на МИГ „Дряново – Трявна– в сърцето на Балкана“. Мярката е в съответствие с националните приоритети и отговаря на конкретните потребности на региона, като създава условия за устойчиво развитие, базирано на отговорно отношение към околната среда.

7. **Допустими типове бенефициенти** (*посочват се допустими бенефициенти за изпълнение на мярката и обосновка за избора им; при предвидено партньорство се представя пояснение защо същото е необходимо*)

Допустимите бенефициенти/партньори са община Дряново, община Трявна и ЮЛНЦ;
Допустимите бенефициенти ЮЛНЦ следва:

- да бъдат вписани в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел или създадени по реда на специален закон, и които като цел на организацията в устава/учредителния акт са разписали такива текстове, от които да е видно, че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда. Практически опит в областта на опазването на биологичното разнообразие ще е предимство при

оценяването. ЮЛНЦ следва да са регистрирани по съответния ред най-малко 12 месеца, предхождащи месеца, в който е подадено проектното предложение.

- да бъдат със седалище и адрес на управление в община от състава на МИГ, а когато ЮЛНЦ кандидатства чрез клон, същият следва да е със седалище и адрес на управление в община от състава на МИГ.

По приоритет „Биологично разнообразие“ партньорството е допустимо, като партньорствата не е необходимо да бъдат регистрирани в съда, но правата и задълженията между страните по кандидатстване и изпълнение на мярката следва да бъдат уредени в споразумение.

Обосновка за избор на допустими бенефициенти по мярка „Повишаване осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и планови документи в сектор биоразнообразие"

Общините на територията на МИГ „Дряново - Трявна– в сърцето на Балкана“ играят ключова роля в управлението и опазването на природните ресурси в региона. Изборът на общини като допустими бенефициенти е обоснован със следните аргументи:

- **Административен капацитет и влияние:** Общините разполагат с административен ресурс и правомощия да инициират, координират и изпълняват широкомащабни проекти, насочени към повишаване на обществената осведоменост и опазване на природните ресурси.
- **Местно познание и достъп до населението:** Общините имат пряка връзка с местните общности, което улеснява идентифицирането на специфичните потребности на гражданите и ефективното им ангажиране в дейностите по мярката.
- **Инфраструктурни ресурси:** Общините разполагат с подходящи съоръжения (читалища, културни центрове, зали и други), които могат да бъдат използвани за провеждане на информационни кампании, обучения и събития.
- **Институционална отговорност:** Общините са отговорни за управлението на значителна част от защитените територии и изпълнението на екологични политики на местно ниво.

ЮЛНЦ играят важна роля в опазването на биоразнообразието и във формирането на екологично съзнание сред местните общности. Обосновката за тяхното включване като допустими бенефициенти се основава на следните фактори:

- **Специализиран опит и експертиза:** Много ЮЛНЦ са специализирани в екологични дейности, включително образователни кампании, теренни проучвания и защитни дейности за редки видове и местообитания.
- **Гъвкавост и иновации:** ЮЛНЦ са по-гъвкави при разработване на иновативни подходи за ангажиране на обществеността и провеждане на кампании.
- **Обществено доверие:** ЮЛНЦ често се радват на висока степен на доверие сред местните жители и могат по-успешно да ги ангажират в инициативи за опазване на природата.
- **Добри практики:** Много ЮЛНЦ имат доказан опит в реализирането на успешни екологични проекти и кампании в региона.

Партньорството между общини и ЮЛНЦ се явява ключово за успешното изпълнение на мярката. Това партньорство осигурява следните предимства:

- **Синергия на ресурси:** Общините предоставят административен и инфраструктурен капацитет, докато ЮЛНЦ допринасят със специализирана експертиза и ангажираност на общността.
- **Повишена ефективност:** Комбинацията от институционален авторитет на общините и общественото доверие към ЮЛНЦ повишава ефективността на кампаниите и повишава обхвата на целевите групи.
- **По-добра координация:** Съвместната работа позволява по-добра координация между различни заинтересовани страни и институции, което увеличава устойчивостта на постигнатите резултати.
- **Подобряване на гражданското участие:** Партньорството насърчава по-активното включване на местното население в дейностите по опазване на биоразнообразието.

Включването на общини и ЮЛНЦ като допустими бенефициенти по мярката, както и насърчаването на партньорства между тях, ще гарантира успешно изпълнение на дейностите за повишаване на осведомеността относно биологичното разнообразие и неговото опазване в региона на МИГ „Дряново- Трявна“.

8. **Допустими дейности** (*представя се описание на допустимите дейности, обосновани спрямо спецификата на територията, на целевите групи и на техните потребности и необходими за реализацията на мярката*)

Чрез реализацията на проект по приоритет „Биологично разнообразие“ на ПОС 2021-2027 г. се цели да се повиши осведомеността относно биологичното разнообразие и заплахите за него в целевата територия на база на мерки планирани в стратегически и документи в сектор биоразнообразие – Национална стратегия за биологично разнообразие до 2030 г. (проект), Национална рамка за приоритетни дейности за мрежата Натура 2000, Планове за действие за видове, Планове за управление на защитени зони, Планове за управление на защитени територии.

Такива заплахи могат да бъдат, но не се ограничават единствено до: бракониерство, използване на забранени методи и средства за лов и превенция от хищници, инвазивни видове, незаконна търговия със защитени видове и др., като дейностите са предназначени за всички жители на МИГ, но могат да таргетират целево и бизнес сектора, ловци, рибари, събирачи на лечебни и други растения, туристически организации, други заинтересовани страни, журналисти и медии и др.

В съответствие със спецификите на територията, целевите групи и техните потребности, допустимите дейности по Приоритет 3 включват:

- **Организиране и провеждане на събития** (кръгли маси, работни срещи, представяне в медиите, пресконференции, брифинги, представяне на добри практики на място, информационни дни) – тези дейности ще осигурят широка дискусия по въпросите на биоразнообразието и ще ангажират различни заинтересовани страни.
- **Разработване на информационни материали** (плакати, брошури, листовки) – ще разпространяват ключови послания и практична информация до целевите групи.
- **Външна реклама** (рекламни пана, билбордове и др.) – ще осигури широк достъп до посланията по мярката в обществени пространства.

- **Ролбанери** – подходящи за събития и публични изложения с цел представяне на посланията за биоразнообразието.
- **Излъчвания в регионални радиостанции** и **телевизионни канали** – ще достигнат до широка аудитория чрез популярни медийни канали в региона.
- **Публикации на официалната интернет страница на бенефициента** – ще информират гражданите за текущи дейности и резултати.
- **Онлайн публикации в регионални интернет медии и портали** – ще разширят обхвата на информационните кампании.
- **Публикации в социални медии** – ще ангажират по-млади аудитории и ще популяризират активното участие на гражданите в опазването на биоразнообразието.
- **Публикации в регионални печатни медии** – ще информират по-широката общественост.
- **Разработване на онлайн информационни портали** – ще предоставят практическа информация за системата за управление на битовите отпадъци и практиките за предотвратяване на образуването на отпадъци.
- **Рекламно-информационни материали** (химикалки, тениски, шапки, еко-торбички и др.) – ще ангажират целевите групи чрез практически и тематични подаръци.
- **Алтернативни форми на включване на целевите групи** – инсталации, пърформанси, изложби, уъркшопи и други интерактивни методи ще създадат по-голямо внимание и разбиране за значението на биоразнообразието.

Когато бенефициентите възлагат дейности, свързани с доставки и услуги на трети лица, те са длъжни да провеждат състезателни, прозрачни, недискриминационни и безусловни търгове (по смисъла на параграф 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз), което гарантира, че на ниво изпълнител подпомагането не представлява държавна помощ.

9. **Бюджет на мярката** (*посочват се финансовите параметри – обща стойност на мярката в рамките на съответната стратегия и индикативен размер за потенциални проекти (вкл. максимална стойност*)

Общата стойност на мярката е в размер на 100 000 лева.

Максималният размер на допустимите разходи, който ще бъде предоставен за един проект е 100 000 лева.

Максималният интензитет на помощта е в размер на 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Допустими разходи по мярката:

- разходи за услуги;
- разходи за персонал;
- разходи за материали;
- разходи за провеждане и участие в мероприятия;
- непреки разходи.

Допустимите разходи се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета

от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027“

Недопустими разходи по мярката:

– разходи, свързани с изпълнението на недопустими дейности, вкл. подготовка и извършване на строително-монтажни работи, закупуване на съдове, техника, оборудване, съоръжения и друго движима и недвижима техника и оборудване за управление на отпадъци;
– разходи за одит;
– разходи, извършени в нарушение на правилата за държавни помощи;
– разходи, надхвърлящи нормативно определени максимални размери, както и разходи, надхвърлящи процентните ограничения и/или максималната стойност за тях, които са включени в условията за кандидатстване;
– разходи за закупуване на превозни средства;
– разходи за устройствено планиране, инвестиционно проектиране, консултантски услуги, строителство и ремонт по реда на Закона за устройство на територията;
– глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
– комисиони и загуби от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
– ДДС върху недопустими дейности или възстановим ДДС;
– закупуване на дълготрайни материални активи – втора употреба;
– закупуване на земя и сгради;
– дейности, които се финансират със средства от продуктови такси /лицензионни възнаграждения по реда на Закона за управление на отпадъците
– разходи за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция;
– лихви по дългове, с изключение на свързани с БФП, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
– разходи за финансиране на операции, които операции към момента на избирането им за финансиране от ЕФСУ са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение за финансиране по програмата от страна на бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са направени от бенефициента или не (съгласно чл. 63, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 2021/1060);
– разходи, които вече са финансирани със средства от ЕФСУ или чрез други фондове или инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента;
– разходи за дейности, които са били част от операция, подлежаща на преместване съгласно член 66 от Регламент (ЕС) 2021/1060, или които биха представлявали прехвърляне на производствена дейност в съответствие с член 65, параграф 1, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2021/1060.

10. **Показател за резултат** (*посочва се показател за резултат, чрез който ще се измерва изпълнението на мярката, базова и целева стойност, описва как ще бъде достигната целевата стойност и източниците на информация при отчитането*)

- Лица, които пряко ще бъдат обхванати от резултатите от проекта – брой.

Базова стойност – 0 бр. лица
Целева стойност – 3500 бр. лица.
Поставената целева стойност от **3500 лица** е реалистична и постижима въз основа на планираните дейности, които ще обхванат широка аудитория чрез различни комуникационни канали и методи. Основните механизми за постигане на тази цел включват:

1. **Информационни кампании и събития**
    - Провеждане на публични събития, семинари и обучения с цел повишаване на осведомеността относно биологичното разнообразие.
    - Организиране на открити дискусии, форуми и работни срещи в целевите райони.
    - Очаква се всяко събитие да привлече средно между **50 и 60 участници**, в зависимост от мащаба на мероприятието.
2. **Образователни и промоционални материали**
    - Разпространение на информационни брошури, плакати и други печатни материали сред местната общност, училища и институции.
    - Очакван обхват: **1500 - 2000 лица**.
3. **Цифрови канали за комуникация**
    - Създаване на уебсайт или информационна платформа с актуална информация за проекта, заплахите за биоразнообразието и начините за опазването му.
    - Провеждане на целенасочени кампании в социалните мрежи (Facebook, Instagram и др.) с цел достигане до по-широка аудитория.
    - Очакван обхват: **1000 - 2000 лица**.
4. **Обучителни модули за ключови целеви групи**
    - Организиране на специализирани обучения за представители на институции, НПО и местния бизнес.
    - Очакван обхват: **100 - 200 лица**.

Чрез комбинация от тези дейности и подходящо таргетиране на аудиторията, постигането на целевата стойност от **3500 лица** е напълно осъществимо.
Източници на информация при отчитането

За надеждното и прозрачно отчитане на постигнатите резултати ще бъдат използвани следните източници:

1. **Присъствени списъци** – за мероприятията, обученията и дискусионните форуми.
2. **Анализ на разпространените информационни материали** – чрез данни за броя на отпечатаните и раздадени брошури, плакати и информационни листовки.
3. **Статистически данни от онлайн платформи** – използване на аналитични инструменти като Google Analytics, Meta Insights и др. за проследяване на онлайн ангажираността.
4. **Документи за обратна връзка и анкети** – провеждане на анкети сред участниците с цел установяване на степента на осведоменост и разбиране на темата.

5. **Фотографска и видео документация** – за доказване на провеждането на събитията и ангажираността на участниците.

Чрез комбинирането на горепосочените дейности и внимателно планиране на комуникационните инструменти, целевата стойност от **3500 лица** е напълно постижима в рамките на проекта. Използваните източници на информация ще осигурят надеждност и прозрачност при отчитането на резултатите.